

Ярослав Сеник
(Львів)

АРХІВ ПРОФ. ОЛЕКСАНДРА ВОРОНЯКА У ФОНДАХ ВІДДІЛУ РУКОПИСІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМ. В. СТЕФАНИКА

У статті подано аналіз документів особистого архіву професора Католицького Університету Америки Олександра Вороняка (1918–1995), що зберігається у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаніка.

Ключові слова: особистий архів, Олександр Вороняк, Іван Вороняк, Марія-Звенислава Вороняк (Пачовська), табори для переміщених осіб, Львів, Католицький Університет Америки.

Ярослав Сеник. Архив проф. Александра Вороняка в фондах отдела рукописей Львовской национальной научной библиотеки Украины им. В. Стефаніка.

В статтє представлен анализ документов личного архива профессора Католического Университета Америки Александра Вороняка (1918-1995), который хранится в отделе рукописей ЛННБ Украины им. В. Стефаніка.

Ключевые слова: личный архив, Александр Вороняк, Иван Вороняк, Мария-Звенислава Вороняк (Пачовська), лагеря для перемещенных лиц, Львов, Католический Университет Америки.

Jaroslav Senyk. Prof. Oleksandr Voronyak's archive in the Manuscript Department of the Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv.

The article gives analysis of personal papers of Catholic University of America's professor Alexander Woroniak (1918–1995) which are kept in the Manuscript Division of the Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv.

Key words: personal papers, Alexander Woroniak, Ivan Woroniak, Maria-Zvenyslava Woroniak (nee Patchowsky), DP camps, Lviv, Catholic University of America.

По закінченні Другої світової війни у травні 1945 р. на теренах Західної Німеччини та Австрії, окупованих американськими, британськими і французькими військами, опинилися понад 16 млн. осіб (у т. ч. понад 2 млн. українців), переважна більшість з них були примусові робітники в німецькій промисловості та у сільському господарстві, а також військовополонені, в'язні німецьких концтаборів, політичні емігранти та ін.

Основна репатріація (добровільна і примусова) відбулася влітку і восени 1945 р., після чого залишилося ще близько одного мільйона осіб, в основному вихідців із Східної Європи, які відмовились повертатися на окуповані радянськими військами рідні землі, насамперед, з політичних причин.

Цим “переміщеним особам” після проведеної репатріації організували проживання в спеціальних “таборах Д. П. (Ді-Пі)” (від англ. мовного скорочення DP – displaced persons). Життя в них контролювали міжнародні організації ООН – УНРРА, а потім ІРО¹.

У таких таборах протягом 1946–1949 рр. перебувало понад 200 тис. українців. У 1946 р. українські біженці перебували в 125 таборах, а в 1949 р. – в 110 таборах, з них близько 80 таборів були повністю або переважно українськими. Частина жила в змішаних таборах, а 25-30% від загальної кількості українців жили поза таборами [2]. Письменник Улас Самчук назвав повоєнну Європу “Планетою Ді-Пі”[8].

Українці в цих несприятливих умовах влаштовували власне життя. У таборах формували свою адміністрацію, створювали громадські організації, вели активну релігійну, культурно-освітню та громадсько-політичну діяльність: мали свої церкви, створювали аматорські театральні трупи,

¹ Адміністрація Об'єднаних Націй для допомоги і відновлення (UNRRA) була створено в листопаді 1943 р. Після закінчення терміну діяльності УНРРА у 1947 р. почала роботу Міжнародна організація у справах біженців (IRO), яка проіснувала до 1952 р. Крім матеріальної допомоги вона також організувала переселення до інших країн.

різноманітні гуртки і курси, проводили численні спортивні змагання та інші культурні заходи. Станом на 1948 р. в таких таборах працювало 102 народні школи, 35 гімназій, 12 інших середніх шкіл, 43 фахові школи, виходило 232 періодичні видання і появилось 818 книжкових видань [3]. Табори для переміщених осіб стали зразком організації української громади.

Таким чином, в силу історичних обставин ціле покоління активних українців в середині ХХ ст. було вимушено змінити свій життєвий уклад. Причина, чому вони опинилися на заході, одна, але доля, яка починалася у таборах Ді-Пі, розкидала їх потім по всіх світах. Акт переміщених осіб президента Г. Трумена (1948) викликав третю хвилю української еміграції до США. Більше половини з 200 тис. українців переселилися до США або Канади, частина – до Південної Америки, Австралії або країн Західної Європи, близько 25 тис. залишилися в Західній Німеччині та Австрії. Окремі групи українців, переселенська доля яких ще не була вирішена, продовжували проживати в таборах до 1954–1955 рр.

Повоєнна "Ді-Пі-вська" хвиля є близькою для десятків тисяч українців за океаном. Через неї пройшов й професор Олександр Томович Вороняк.

В архіві зберігаються матеріали про діяльність О. Вороняка в статусі місцевого працівника в структурах УНРРА та ІРО на різних посадах з березня 1945 р. по 15 травня 1950 р. (понад 50 документів). О. Вороняк з дружиною проживав приватно поза межами таборів, офіційно був зареєстрований у м. Пффарркірхен з 10 квітня 1946 р. до 23 травня 1949 р. З 1 листопада до 23 грудня 1947 р. проживав в таборі Маєргоф (район Пассау). Збереглася довідка із переліком посад, які займав з березня 1945 р. по травень 1950 р. в міжнародних організаціях допомоги біженцям [14].

Працював як офісний працівник, реєстратор, перекладач та еміграційний офіцер (1 березня 1946 р. – 1 серпня 1947 р.), правний радник (з 1 грудня 1947 р.). З 5 березня 1948 р. по 30 вересня 1948 р. був правним радником та головним інтерв'юером, далі був "велфер офіцером" до 15 травня 1950 р., коли звільнився у зв'язку з переїздом на постійне поселення до США.

В архіві зберігаються документи до історії життя українців в таборах для переміщених осіб: матеріали службового листування адміністрації УНРРА щодо проведення перевірки (screening) переміщених осіб в таборах Еггенфельда, Пффарркірхена та інших місцевостей (серпень-вересень 1946); пропозиції щодо розподілу біженців по таборах за національністю (вересень 1946); рапорт щодо "підозрілої" активності (поширення листівок та інших друкованих матеріалів) українськими організаціями в таборах Регенсбурга та Аусбурга (1946); поштова картка із портретом С. Петлюри і надписом "Не забуваймо про меч, учімося міцніше тримати його в руках", знайдена в Пффарркірхені 17 травня 1946 р. та ін. (всього 18 документів), Календар ІРО на 1949 р. та ін.

Про Олександра Вороняка можна і варто говорити з кількох причин.

Належав до грона тих успішних українських діячів, які у важких обставинах отримували визнання у чужому етнічному середовищі. Належав до, як тепер у США називають, професіоналістів, тобто людей, які досягли високого фахового рівня в американському суспільстві.

Це – відомий економіст із значними науковими досягненнями та чудовою кар'єрою: професор економіки та завідувач кафедри економіки та бізнес менеджменту Католицького Університету Америки (м. Вашингтон, США), консультант американського Уряду та американських і міжнародних організацій в ділянці порівняльних економічних систем та національних і міжнародних аспектів передачі технології (особливо ССРСР і країн Східної Європи). У складі урядових делегацій виступав як доповідач на міжнародних конференціях. Автор кільканадцяти наукових праць.

Коротко про те, як складалася наукова і фахова кар'єра Олександра Вороняка.

Народився 27 лютого 1918 р. у міщанській родині у Львові, помер несподівано 21 лютого 1995 р. у Вашингтоні. Між цими двома датами – ціла епоха одного із десятків тисяч українців-галичан, доля яких розкидала по цілому світу.

В архіві збереглися документи його навчання в семикласній школі ім. М. Шашкевича (1923–1927), у філії Української державної гімназії у Львові (1927–1935) та на відділі права Львівського університету (1935–1939), який закінчив із відзнакою. У 1939–1942 рр. був асистентом на факультеті права, готувався до захисту докторату. Далі до червня 1944 р. працював у адвокатській конторі.

Збереглися накази про зарахування О. Вороняка на посади старшого лаборанта кабінету криміналістики (9 квітня 1940) та асистента кафедри Криміналістики і судової медицини ЛДУ (10 вересня 1940); програма курсу "Криміналістики", розпорядження, повідомлення про розклад

занять та іспитів (1940); фотографії викладачів та студентів перед входом до корпусу “Кафедри: Судової медицини. Патологічної анатомії. Патологічної фізіології” [1940?] та під час занять.

Крім того, у 1929–1934 шк. роках навчався у вищому музичному Інституті ім. В. Лисенка у Львові (скрипковий клас). Весною 1940 р. вступив на оркестровий факультет Львівської державної консерваторії на підготовчий курс.

Є ще одна цікава обставина у біографії О. Вороняка, яка робить його особу важливою для дослідників української літератури. 27 квітня 1943 р. О. Вороняк одружився з піаністкою і учителем музики Марією-Звениславою Пачовською (8.2.1920–4.11.1983), батьками якої були відомий український поет і драматург Василь Пачовський та Неоніла Горницька [13]. Це сталося через рік після передчасної смерті В. Пачовського.

Але незабаром знову різка зміна у житті: 8 червня 1944 р. отримав виклик від властей на примусові сільськогосподарські роботи, разом із дружиною виїхав до Австрії, а через декілька місяців був переведений на фабрику в Баварії.

Зі Львова на захід виїхала майже вся родина Василя Пачовського (крім найстаршого сина Євгена-Святополка, який опинився із сім'єю у Польщі).

О. Вороняк, працюючи в 1945–1950 рр. в УНРРА та ІРО на відповідальних посадах, тісно співпрацював із українськими громадськими організаціями. Президія Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині (голова – В. Мудрий) покликала його на посаду виконуючого обов'язки підпрокуратора Повітового громадського суду в Пффарркірхені (17 вересня 1947). Отримав офіційну Подяку від управи Санітарно-харитативної служби в Регенсбурзі за безцінну допомогу новоприбулим скитальцям (16 серпня 1949).

На початку 1947 р. О. Вороняк працював над докторатом в університеті Гайдельбергу під керівництвом проф. Густава Рабруха.

26 травня 1950 р. на кораблі “Генерал Блетчфорд” прибув з дружиною до США, а громадянством США став 22 грудня 1955 р.

У США був змушений змінити фах, щоб, як він неодноразово казав оточуючим, заробляти на життя. Вибрав найпростіше: в 1950–1957 рр. працював бухгалтером у різних установах. Одночасно записався вивчати економіку в Колумбійському університеті у Нью-Йорку, в 1953 р. отримав диплом магістра наук з бізнесу, в 1954–1956 рр. пройшов післядипломний курс для захисту докторату. Через сімейні обставини відклав захист, в 1956–1958 рр. працював асистентом школи бізнес адміністрування того ж університету.

У 1958 р., коли появилася вакансія у Католицькому Університеті Америки, О. Вороняк зрештучував із захисту дисертації і переїхав до Вашингтону, отримав посаду асистента професора кафедри економіки, з якою був пов'язаний до кінця своєї викладацької кар'єри: в 1967 р. не маючи ступеня доктора філософії був промований достроково на доцента економіки; в 1971–1988 рр. – звичайний професор економіки та бізнесу, в 1974–1988 рр. (чотири каденції до виходу на пенсію) – завідувач кафедрою економіки та бізнес менеджменту, в 1988–1991 рр. – професор-емеритус.

Очолювана О. Вороняком кафедра була успішною: мала найбільший набір студентів, готувала спеціалістів в нових напрямках економіки, бухгалтерського обліку і статистики; від 1958 р. він став керівником магістерської програми з бухгалтерського обліку, програми з статистики і кількісного аналізу, аудиту та ін. Був керівником найбільшої кількості докторантів, ніж будь-хто інший на кафедрі.

Був обраний до Комітету академічних призначень та промоцій при Сенаті університету (з 1973). За наукові досягнення і за довголітню працю в Католицькому Університеті Америки проф. О. Вороняк був нагороджений папською медаллю Бене Меренті.

Як відомий експерт у своїй галузі постійно співпрацював із різними урядовими та комерційними організаціями. У 1958–1988 рр. працював як дослідник і консультант в дослідницьких інституціях Міністерства оборони США. Співпрацював також з ЮНІДО – спеціальною установою ООН з промислового розвитку (з 1967). Свідчив в засіданнях Конгресу США. У 1962–1967 рр. – лектор із статистики в Говард (Howard) університеті (м. Вашингтон).

О. Вороняк з дружиною Марією-Звениславою, з Романом і Борисом Пачовськими (дітьми Василя Пачовського) за свої кошти підготували до друку і видали в 1985 р. у двох томах “Зібрані твори” В. Пачовського [6]. О. Вороняк з родиною Пачовських вислали 50 комплектів двотомника до ЛНБ ім. Стефаника для розповсюдження між бібліотеками України. В архіві зберігається також лист виконкому Золочівської міськради, де висловлена подяка О. Вороняку та родині Пачовських за книги, надіслані для земляків В. Пачовського [1].

У контексті проблематики конференції слід виділити питання про долю архівів української діаспори, їх шлях і доступність для дослідників в США та Україні. Тут доля архіву виявилась щасливою, але це не випадковість і не щасливий збіг обставин. Сам професор О. Вороняк особисто робив заходи, щоб передати власну фахову книгозбірню до економічного факультету Львівського держуніверситету.

Особистий архів О. Вороняка передала після передчасної смерті вченого до ЛНБ ім. В. Стефаніка вдова (друга дружина) Анна Бергkamp-Вороняк, віце-декан Школи наук і мистецтв Католицького Університету Америки. Архівні документи містять біографічні матеріали про студентські роки у Львові, роки перебування із сім'єю Пачовських у Німеччині та переїзду за океан, наукової і викладацької діяльності в США. Там є наукові праці вченого (рукописи і друки), листування і фотодокументи різних періодів життя.

Його праці надруковані англійською, українською, німецькою та французькою мовами. В архіві зберігаються творчі матеріали (як правило, англійською мовою, на правах рукопису): *наукові звіти* для Стенфордського дослідницького Інституту (Stanford Research Institute) про співвідношення долара і карбованця (1972), для Федеральної Адміністрації Енергії (Federal Energy Administration) про ринок нафтопродуктів за 1974–1975 рр. та ін.; *дповіді* про "соціалістичну російську імперію Горбачова" (1989) та госпрозрахунок в умовах перебудови (1990); "критичну дилему української "перебудови" (на конференції УВАН в 1991 р.); про сільське господарство України (1993); нотатки про відділення Словаччини від ЧССР (для конференції в Католицькому Університеті Америки, 1993) та ін.

Також є ціла збірка друкованих праць (деякі у співавторстві) у авторитетних наукових збірниках та часописах США та Європи.

В архіві відклались матеріали його дружини Марії-Звенислави Вороняк, зокрема Дипломи за заслуги у впровадженні нових бібліотечних інформаційних систем як керівника секції індексування у Національній сільськогосподарській бібліотеці США (1974).

Крім того, містяться архівні матеріали його старшого брата Івана Вороняка (25 жовтня 1902, Львів – 3 листопада 1944, Братислава), який у 1923–1928 рр. вчився на філософському та гуманістичному відділах університету у Львові, був вчителем історії в Державній фінансово-комерційній школі, професором Філії Львівської державної гімназії з українською мовою навчання. В архіві є документи навчання в університеті, довідка про поховання на цвинтарі Св. Мартина у Братиславі (1944), некролог у "Краківських вістях" (23 листопада 1944), а також численні фотодокументи, що ілюструють студентське і молодіжне життя Львова в 1920–30-х рр.: фото І. Вороняка коло пам'ятної таблиці "20-ліття читальні "Просвіта" на Замарстинові. 1909–1929" та закладу "Народної торгівлі" (Львів, 1920-і), української молоді в молодіжному таборі в Ямній (коло Яремча; 1933–1934). На більшості фотографій штамп "О. Оришкевич". Привертають увагу фото учасників драматичного гуртка при Філії Державної академічної гімназії (1932–1933) та вистави "Суєта" з І. Вороняком (1934); викладачів та студентів I курсу Львівського технологічного технікуму (1940/41 н. р.) та ін.

Матеріали архіву свідчать, що Олександр Вороняк був активний в українській громаді столиці США та жертвний на церковні й народні цілі. Співпрацював із багатьма українськими інституціями.

У 1955–1956 рр. викладав в Українському технічному інституті в Нью-Йорку – єдиному українському вищому навчальному закладі в США. У листах від керівництва інституту йдеться про запрошення О. Вороняка на посаду лектора кафедри економіки читати курс "Приватна економіка" з 1 вересня 1955 р., а на весняний семестр 1955/1956 академічного року – курс "Організація підприємства" (3 години тижнево) [12].

У відповідь на прохання О. Вороняка прийняти його в професорський колектив УКУ кардинал Йосиф Сліпий відписав 16 грудня 1974 р.: "Зачуваю, що у Вашингтоні є більше наших професорів і ми б були раді, якщо б вони схотіли співпрацювати з новозаснованою Філією УКУ у Вашингтоні". А ще через 10 днів: "Канцелярія вишле грамоту надав. професора економіки на УКУ. Ваш життєпис буде надрукований у звідомленні УКУ" [9]. Грамота про "іменування д-ра О. Вороняка надзвичайним професором економіки на Українському Католицькому Університеті імені св. Климента Папи" надійшла уже у новому 1975 р. [10].

О. Вороняк підтримував постійні контакти із українськими науковими товариствами – НТШ та УВАН.

Звичайним членом НТШ у Європі став у 1950 р.: “Рішенням з дня 4 жовтня 1950 р. прийнято Вас у звичайні члени Товариства. За виділ НТШ: Голова: проф., д-р Зенон Кузеля. Генеральний секретар: проф., д-р Володимир Кубійович” [4].

В архіві є чотири листи голови Наукового Товариства ім. Шевченка в Нью-Йорку Ярослава Падоху до О. Вороняка за 1977–1978 рр. Я. Падох, серед іншого, обговорює питання про обрання О. Вороняка дійсним членом НТШ. Він повідомляв 8 вересня 1977 р.: “... У моєму листуванні з проф. Кубійовичем, головою Історично-Філологічної Секції НТШ, до якої входять також економісти, я згадав про мій намір запропонувати Вас на дійсного члена НТШ”. У листі від 14 жовтня 1977 р. повторно торкнувся цього ж питання: “... За вашою ввічливою згодою буду продовжувати заходи іменування Вас дійсним членом НТШ [...] Проф. Кубійович буде тут при кінці цього місяця і я з ним цю справу обговорю...”. Майже через рік, 22 серпня 1978 р. голова НТШ в Америці Я. Падох писав про можливі зміни у житті НТШ: “Сподіваємося приїзду в осіні проф. Кубійовича та загальних зборів Історично-Філологічної Секції, яка мала б перейти з Сарселю до Нью-Йорку. З цим перенесенням зв’язуємо багато надій на оживлення нашої праці та згуртування в Секції чимало наших науковців, якими проф. Кубійович не мав змоги зайнятися. Радію виглядами на нашу зустріч у Нью-Йорку й дальшу співпрацю в НТШ” [5].

Причини необрання О. Вороняка дійсним членом НТШ нам незнані, але можна припустити, що причиною відмови зі сторони В. Кубійовича могла бути відсутність докторського диплому у О. Вороняка, хоча на той час він уже був відомим у США науковцем. А в архіві зберігаються численні дипломи про членство проф. О. Вороняка у американських наукових та фахових товариствах. Згадана вище обставина не завадила йому стати в 1988 р. дійсним членом УВАН.

Серед матеріалів є програма “Наукового ювілейного конгресу для відзначення 60-річчя Проголошення української державності та 30-річчя НТШ в ЗСА”, що відбувся 28 листопада 1978 р. в Нью-Йорку. У його програму була включена доповідь О. Вороняка “Кубино-американське відпруження в світлі кубино-советських взаємин”.

У листах від УВАН до О. Вороняка міститься запрошення взяти участь у панелі економістів “Економіка УРСР”, де головну доповідь виголосив В. Бандера [11].

Є два листи від дійсного члена НТШ, члена-кореспондента УВАН, довголітнього почесного члена і члена головної управи Товариства українських інженерів Америки Стефана Процюка до О. Вороняка. 25 липня 1973 р. він високо оцінив наукові досягнення О. Вороняка: “...Гратулюю вам успіхів, до таких журналів як “Kyklos” не легко добитись. Ваш діапазон зацікавлень є доволі широкий” [7].

В архіві є документи, оригінали листів, повідомлень, призначень декана факультету та ректорату Католицького Університету Америки, що відтворюють наукову і викладацьку кар’єру О. Вороняка за 1958–1990 рр. Також є рекомендації, візитівки та листи інших науковців до нього, автобіографії та списки наукових публікацій. У них можна знайти підтвердження того, якою повагою та авторитетом користувався він серед колег.

Крім того, численні матеріали, зокрема, програми конференцій, симпозіумів, списки учасників (1969–1994), вирізки (1963–1979) свідчать про активну участь у цих заходах, де він виступав із доповідями. Є матеріали (фотодокументи) міжнародних конференцій, зокрема в Мехіко (1970-і), Абу-Дабі (1980-і) та ін. Окремо слід відзначити збережену у архіві програму історичного спільного радянсько-американського симпозіуму “США-СРСР: проблеми і можливості” за участю відомих інституцій “ИМЕМО АН СССР” (Москва) та американського партнера – Центру стратегічних досліджень (Strategic Studies Center), в якій О. Вороняк брав участь (1973).

Епістолярій не є численним і представлений вибірково. Слід виділити в рамках нашої тематики обговорення листування у справі передачі власної книгозбірні фахової економічної літератури для ЛДУ, з якої дізнаємося про те, що О. Вороняк вислав 71 коробку книг. Серед кореспондентів О. Вороняка були О. Білоус, Посол України (1992, 1993, 1994), проф. В. Болюбаш (1994), В. Брюховецький (1992), А. Карась, проректор ЛДУ (1994). Тут же листи В. Болюбаша до Анни Вороняк (1996) та А. Карася (1995), лист А. Карася до Анни Вороняк (1995) у тій же справі.

Слід згадати листи до О. Вороняка від львів’ян Л. Крушельницької (1992) та А. Содомори (1995) та ін. Окремо зібрані листи, книга співчуття та некрологи у пресі у зв’язку із передчасною смертю вченого.

Є численні фотографії Марії-Звенислави і Олександра Вороняків, Неоніли, Романа і Бориса Пачовських в часі еміграції на захід (Криниця, Крупіна, Себехлеби, Братіслава, Грон (Gron), Пффарркірхен та інші місцевості) в 1945–1950 рр., переїзду на кораблі до США, подальшого проживання у США та ін.

Знаходяться тут газетні вирізки з української та американської преси, головню про Україну, окремі примірники газет "Свобода" (1974, 1975, 1978, 1992), "Америка" (1975), тижневика "Українська думка" (27 січня 1994), "Soviet Ukrainian Affairs" (1988), ксерокопії з публікаціями про українські справи та дайджести публікацій українських авторів у перекладі на англійську мову.

Підсумовуючи, слід зауважити, що Олександр Томович Вороняк подає нам приклад служіння українському суспільству. На всіх посадах впевнено і цілеспрямовано працював на українську справу.

Як фахівець у своїх наукових публікаціях завжди підкреслював важливість української справи у міжнародних відносинах, писав про Україну, відстоював її місце в історії та сучасному світі. На зустрічах із фахівцями незмінно обґрунтовував неминучість розвалу СРСР.

Архів Олександра Вороняка містить цінні і цікаві першоджерела до історії української громади Львова у міжвоєнні роки, Львівського університету в 1940 р., про перебування українців у таборах для переміщених осіб у Німеччині в 1945–1950 рр., про життя діаспори у США, зокрема діяльності НТШ та УВАН.

Джерела та література:

1. Виконком Золочівської міськради. Лист до О. Вороняка. Золочів, 27 липня 1992 р. 1 арк. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
2. Маркусь В. Переміщені особи / В. Маркусь // Енциклопедія українознавства. Словникова частина / [гол. ред. В. Кубійович]. – Т. 6. – Перевидання в Україні. – Львів, 1996. – С. 2010.
3. Маруняк В. Табори Д.П. / В. Маруняк і Р. М. // Енциклопедія українознавства. Словникова частина / [гол. ред. В. Кубійович]. – Т. 8. – Перевидання в Україні. – Львів, 2000. – С. 3120-3121.
4. Наукове товариство ім. Шевченка. Лист до О. Вороняка. Мюнхен, 4 жовтня 1950 р. На бланку НТШ, підписи-автографи. 1 арк. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
5. Падох Я., голова Наукового товариства ім. Шевченка в ЗСА. Листи до О. Вороняка. Нью-Йорк, 8 вересня і 14 жовтня 1977 р., 22 серпня 1978 р. 3 арк. На бланку НТШ, підписи-автографи / Ярослав Падох // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
6. Пачовський В. Зібрані твори / Василь Пачовський. – Філадельфія; Нью Йорк; Торонто: Слово, 1984–1985. – 2 т.
7. Процюк С. Листи до О. Вороняка. Нью-Йорк, 2 травня та 25 липня 1973 р. Автографи. 2 арк. / Стефан Процюк // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
8. Самчук У. Плянета Ді-Пі. Нотатки й листи / Улас Самчук. – Вінніпег: Накладом товариства "Волинь", 1979. – 355 с.
9. Сліпий Йосиф. Листи до О. Вороняка. Ватикан, 16 і 26 грудня 1974 р. Підписи-автографи. 2 арк. / Йосиф Кард. (Сліпий-Коберницький-Дичковський) // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
10. Сліпий Йосиф. Грамота про іменування д-ра О. Вороняка надзвичайним професором економії на Українському Католицькому Університеті імені св. Климента Папи. Рим, 1975 р. 1 арк. / Йосиф Кардинал (Сліпий-Коберницький-Дичковський) // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
11. Українська Вільна Академія у США = The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U. S. Листи до О. Вороняка. Нью-Йорк, 28 листопада 1973 р. М. англ. і укр. 2 арк. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
12. Український технічний інститут в Нью-Йорку = Ukrainian Technical Institute in New York. Листи до О. Вороняка. Нью-Йорк, 14 серпня і 27 вересня 1955 р. М. англ. і укр. 2 арк. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
13. Уряд парохіальний церкви Успення П.Д.М. Свідоцтво вінчання Александра Вороняка та Марії-Звенислави Пачовської, доньки бл. п. Василя Пачовського і Неонілі (з роду Горницька). Львів, 4 травня 1943 р. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.
14. Olsen A. Лист-довідка, видана О. Вороняку у зв'язку з еміграцією до США, про посади, які займав в UNRRA-PCIRO-IRO. [Ansbach], 3 травня 1950 р. М. англ. 1 арк. На бланку "IRO. US Zone, Germany" / Arne Olsen // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 303.